

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. EUGENIUSZA PIASECKIEGO W POZNANIU**

Filia w Gorzowie Wielkopolskim

Kierunek: Fizjoterapia

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: **METODY SPECJALNE W FIZJOTERAPII**

Kod przedmiotu: **ZWKF_FT_J_O_C.7_s**

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot/moduł: **Zakład Fizjoterapii**

Osoba odpowiedzialna za kartę – koordynator przedmiotu:

dr Anita Kulik

Osoby prowadzące przedmiot:

1. mgr Kamil Góral – semestr 5
2. mgr Bogusz Talarczyk – semestr 6–8

Data opracowania: **30.09.2020 r.**

Aktualizacja: **15.02.2021 r. i 30.09.2021 r.**

1. Podstawowe informacje

Forma studiów	studia stacjonarne			
Stopień studiów	studia jednolite magisterskie			
Profil	praktyczny			
Specjalność	–			
Rok studiów / semestr	rok 3–4, semestr 5–8			
Status przedmiotu	obowiązkowy			
Język przedmiotu	polski			
Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	seminaria	inne
Wymiar zajęć		120 (30+30+30+30)		
Liczba punktów ECTS	8 (2+2+2+2)			

2. Cele przedmiotu

C1	Zdobycie wiedzy z zakresu podstaw teoretycznych omawianych metod specjalnych w fizjoterapii.
C2	Nabycie umiejętności diagnozowania oraz programowania fizjoterapii w oparciu o poznane metody specjalne fizjoterapii.
C3	Nabycie umiejętności ruchowych i manualnych niezbędnych do stosowania metod specjalnych w fizjoterapii.

3. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

- podstawowa wiedza z zakresu anatomii i fizjologii człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem układu ruchu.

4. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych:

Sym-bol	Efekty kształcenia dla przedmiotu Po zrealizowaniu przedmiotu student:	Odniesienie do efektów kształcenia dla programu	Odniesienie do charakterystyk II stopnia PRK (poziom 7)
EK1	potrafi wymienić i scharakteryzować specjalne metody fizjoterapii; zna wskazania, przeciwwskazania oraz skutki uboczne środków i zabiegów fizjoterapeutycznych	K_W12 K_W13 K_W16	P7SM_WG02 P7SM_WK04
EK2	potrafi prezentować i zastosować elementy metod specjalnych wykorzystywanych w fizjoterapii	K_U08 K_K09	P7SM_UW07 P7SM_UO03
EK3	posiada umiejętności diagnozowania oraz programowania fizjoterapii w oparciu o poznane metody specjalne fizjoterapii	K_W19 K_U09	P7SM_WG02 P7SM_UW03 P7SM_UW05
EK4	posiada umiejętności manualne niezbędne do wykonywania metod specjalnych w fizjoterapii	K_U06	P7SM_UW01 P7SM_UW03
EK5	potrafi krytycznie analizować jakość wykonywanych zabiegów w zakresie metod specjalnych	K_U18	P7SM_UW05

5. Treści programowe

ĆWICZENIA – SEMESTR 5		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
ĆW1	Zajęcia organizacyjne. Zapoznanie ze studentami. Omówienie warunków zaliczenia przedmiotu. Wprowadzenie do Metody Kaltenborna i Evjenth. Prezentacja twórców metody i systemu szkolenia. Omówienie najważniejszych zagadnień teoretycznych.	4
ĆW2	Omówienie najważniejszych zagadnień teoretycznych – ciąg dalszy. Wskazania i przeciwwskazania od stosowania terapii.	4
ĆW3	Wprowadzenie i omówienie zagadnienia niestabilności do zgięcia w odcinku lędźwiowym kręgosłupa – biomechanika, badanie, profilaktyka i możliwości leczenia.	4
ĆW4	Wprowadzenie i omówienie niestabilności do wyprostu w odcinku lędźwiowym kręgosłupa – biomechanika, badanie, profilaktyka i możliwości leczenia.	4
ĆW5	Omówienie budowy i biomechaniki krążka międzykręgowego. Przedstawienie i omówienie etapów uszkodzenia krążka międzykręgowego w kontekście zjawiska niestabilności i zmyku kręgów.	4
ĆW6	Zapoznanie z technikami pracy z tkanką mięśniową w Metodzie Kaltenborna i Evjenth. Omówienie techniki wykonania i działania masażu funkcyjnego, masażu poprzecznego i stretching'u. Nauka i praca w grupach - ćwiczenia omówionych technik w grupach na przykładzie różnych mięśni.	4
ĆW7	Zajęcia podsumowujące. Omówienie, prezentacja i praca w grupach – ćwiczenia wybranych technik diagnostycznych i leczniczych charakterystycznych dla Metody Kaltenborna i Evjenth. Seria pytań i odpowiedzi. Dyskusja.	4
ĆW8	Kolokwium zaliczeniowe.	2
ĆWICZENIA – SEMESTR 6		
ĆW9	Teoria (masaż tkanek głębokich, poizometryczna relaksacja, punkty spustowe, pozycyjne rozluźnianie), wywiad (kluczowe elementy wywiadu). Odcinek szyjny (testy bezpieczeństwa, badanie, terapia, połączenia z innymi regionami ciała).	4
ĆW10	Zespół górnego otworu klatki piersiowej (badanie, terapia). Klatka piersiowa (badanie, terapia). Przepona jako kluczowy mięsień ludzkiego organizmu (teoria, badanie, terapia, wpływ na system żylny-limfatyczny).	4
ĆW11	Kręgosłup lędźwiowy (teoria, tkanki miękkie, połączenia anatomiczne z innymi regionami ciała).	4
ĆW12	Staw biodrowy (teoria, tkanki miękkie, badanie).	4
ĆW13	Staw kolanowy (teoria, tkanki miękkie, wzorce wstępujące).	4
ĆW14	Kończyna dolna (powiązania naczyniowe, tkanki miękkie, układ neurologiczny).	4
ĆW15	Podsumowanie powiązań anatomicznych, powtórka.	4
ĆW16	Zaliczenie końcowe.	2

ĆWICZENIA – SEMESTR 7		
ĆW17	Kręgosłup szyjny, głowa (badanie neurologiczne, ortopedyczne, nerwy czaszkowe, badanie manualne, palpacja).	4
ĆW18	Kręgosłup piersiowy (badanie manualne żebra, mostek, obojczyk, kręgosłup).	4
ĆW19	Kręgosłup lędźwiowy (badanie neurologiczne, manualne, palpacja).	4
ĆW20	Dno miednicy.	4
ĆW21	Miednica (testy funkcjonalne, kość krzyżowa, spojenie łonowe, kość biodrowa).	4
ĆW22	Synteza (tkanki miękkie, strefa wisceralna, układ parietalny).	4
ĆW23	Powtórka materiału.	4
ĆW24	Zaliczenie końcowe.	2
ĆWICZENIA – SEMESTR 8		
ĆW25	Staw biodrowy (badanie ortopedyczne, testy funkcjonalne, palpacja, anatomia).	4
ĆW26	Kończyna górna (staw łokciowy, badanie ortopedyczne, testy funkcjonalne, palpacja).	4
ĆW27	Staw kolanowy (testy ortopedyczne, badanie manualne, palpacja).	4
ĆW28	Stopa (palpacja, anatomia, mobilizacje).	4
ĆW29	Staw ramienny (testy ortopedyczne, testy funkcjonalne, palpacja).	4
ĆW30	Synteza (tkanki miękkie, strefa wisceralna, układ parietalny).	4
ĆW31	Powtórka materiału.	4
ĆW32	Zaliczenie ćwiczeń. Przygotowanie do egzaminu.	2
RAZEM		120

6. Metody dydaktyczne

M1	Pokaz – obserwacja.
M2	Studium przypadku.
M3	Zajęcia praktyczne.

7. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	120
Egzaminy w sesji	2
Godziny bez udziału nauczyciela wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć	24

Przygotowanie do zaliczenia zajęć z semestru 1	6
Przygotowanie do zaliczenia zajęć z semestru 2	8
Przygotowanie do zaliczenia zajęć z semestru 3	8
Przygotowanie do zaliczenia zajęć z semestru 4	10
Przygotowanie projektu badania	10
Przygotowanie do egzaminu	15
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	203
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	8

8. Metody oceny

a. Ocena formująca

F1	Obserwacja studenta podczas zajęć.
F2	Ocena umiejętności wykonania zabiegu.
F3	Indywidualny projekt badania.

b. Ocena podsumowująca

P1	Zaliczenie praktyczne poszczególnych semestrów zajęć.
P2	Egzamin końcowy w ostatnim semestrze.

c. Warunki zaliczenia przedmiotu

- Obecność na zajęciach zgodnie z regulaminem studiów.
- Przygotowanie indywidualnego projektu badania.
- W semestrze 5 – możliwość zaliczenia przedmiotu w terminie zerowym pod warunkiem uzyskania minimum oceny dobrej (4,0) z kolokwium śródsesemestralnego oraz wyróżniającej się aktywności na zajęciach.
- Pozytywna ocen z zaliczeń praktycznych w poszczególnych semestrach.
- Pozytywna ocena z egzaminu.

9. Kryteria oceny

Efekt kształcenia EK1	
na ocenę 2	Student nie potrafi scharakteryzować wybranej metody specjalnej; nie zna wskazań i przeciwwskazań do jej stosowania; nie potrafi wymienić skutków ubocznych.
na ocenę 3	Student zna klasyfikacje metod specjalnych; zna i wyjaśnia mechanizm oddziaływania metod specjalnych; zna podstawowe wskazania, przeciwwskazania oraz najczęstsze skutki uboczne środków i zabiegów fizjoterapeutycznych.
na ocenę 4	Student ma poszerzoną wiedzę w stosunku do poziomu wymaganego na ocenę 3.0; zna objawy zmian patologicznych; zna powiązania anatomiczne i funkcjonalne;
na ocenę 5	Student ma poszerzoną wiedzę w stosunku do poziomu wymaganego na ocenę 4.0; swobodnie wykorzystuje zdobytą wiedzę; udziela się w dyskusji; formułuje tezy i argumentuje z wykorzystaniem literatury fachowej.
Efekt kształcenia EK2	
na ocenę 2	Student nie potrafi zaprezentować elementów wybranej metody specjalnej.
na ocenę 3	Student z niewielkimi błędami prezentuje elementy wybranej metody specjalnej.

na ocenę 4	Student z niewielką pomocą nauczyciela prezentuje elementy poznanych na zajęciach metod specjalnych z uwzględnieniem ich możliwości i ograniczeń.
na ocenę 5	Student samodzielnie prezentuje elementy poznanych na zajęciach metod specjalnych z uwzględnieniem ich możliwości i ograniczeń; wykonuje zabiegi fizjoterapeutyczne u osób z chorobami i dysfunkcjami stosownie do ich stanu klinicznego i funkcjonalnego.
Efekt kształcenia EK3	
na ocenę 2	Student nie potrafi zdiagnozować pacjenta oraz zaprogramować fizjoterapii w oparciu o poznane metody specjalne.
na ocenę 3	Student z pomocą prowadzącego dobiera badania diagnostyczne pacjenta; potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu diagnostyki funkcjonalnej oraz metodycznych podstaw metod specjalnych; tworzy program usprawniania w ramach poznanych metod specjalnych fizjoterapii.
na ocenę 4	Student z niewielką korektą prowadzącego dobiera badania diagnostyczne i funkcjonalne pacjenta, na podstawie których tworzy, weryfikuje i w razie konieczności modyfikuje program usprawniania w ramach metod specjalnych fizjoterapii;
na ocenę 5	Student prawidłowo dobiera badania diagnostyczne i funkcjonalne pacjenta, na podstawie których bezbłędnie tworzy, weryfikuje i modyfikuje program usprawniania w ramach metod specjalnych fizjoterapii; swobodnie wykorzystuje wiedzę z zakresu diagnostyki funkcjonalnej oraz metodycznych podstaw metod specjalnych. Wiedza studenta wykracza poza zakres materiałów ujęty z literaturze podstawowej.
Efekt kształcenia EK4	
na ocenę 2	Student na dysponuje umiejętnościami manualnymi niezbędnymi do wykonywania omawianych podczas zajęć zabiegów z zakresu metod specjalnych.
na ocenę 3	Umiejętności manualne studenta są na poziomie wystarczającym do zaprezentowania, poznanych na zajęciach, technik i zabiegów fizjoterapeutycznych.
na ocenę 4	Umiejętności manualne studenta są na poziomie wyższym niż przewiduje minimum programowe; prawidłowo wykonuje większość poznanych na zajęciach technik.
na ocenę 5	Umiejętności manualne studenta nie budzą żadnych wątpliwości; prezentowane techniki i zabiegi są wykonywane prawidłowo, z zachowaniem wszelkiej staranności. U studenta dostrzegalna jest dbałość nie tylko o jakość zabiegu, ale również o komfort pacjenta.
Efekt kształcenia EK5	
na ocenę 2	Student nie potrafi analizować jakości wykonywanych zabiegów fizjoterapeutycznych.
na ocenę 3	Student potrafi krytycznie analizować jakość wykonywanego zabiegów w zakresie prezentowanej metody specjalnej.
na ocenę 4	Student nie tylko krytycznie analizuje jakość wykonywanych zabiegów, ale również potrafi dokonać weryfikacji proponowanych rozwiązań.
na ocenę 5	Student prawidłowo ocenia i krytycznie analizuje jakość wykonywanych przez siebie zabiegów, w tym w zakresie bezpieczeństwa; na bieżąco, gdy to konieczne, weryfikuje cele i proponowane rozwiązania; rozważa oceny i opinie prowadzącego lub innych osób w zespole, akceptuje je;

10. Macierz realizacji przedmiotu

Efekty kształcenia	Odniesienie do efektów kierunkowych	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody dydaktyczne	Sposoby oceny
EK1	K_W12, K_W13 K_W16	C1	ĆW1–ĆW16	M1, M2	P1, P2

EK2	K_U08, K_K09	C3	ĆW1-ĆW16	M1-M3	F1, P1
EK3	K_W19, K_U09	C2	ĆW1-ĆW16	M1-M3	F2, F3, P1
EK4	K_U06	C3	ĆW1-ĆW16	M1-M3	F1, F2, P1
EK5	K_U18	C2	ĆW1-ĆW16	M1-M3	F1, F2

11. Wykaz piśmiennictwa

a. Piśmiennictwo podstawowe

1.	Kaltenborn F.M. (przekł. na j. polski: Dębski M.), <i>Manualne mobilizacje stawów kończyn</i> , Toruń 1998
2.	Kaltenborn F.M. (przekł. na j. polski: Dębski M.), <i>Kręgosłup – badanie manualne i mobilizacja</i> , Toruń 1998.
3.	Chaitow L., <i>Techniki energii mięśniowej. Zaawansowane techniki terapii tkanek miękkich</i> , Wrocław 2011.
4.	Manheim C. J., <i>Rozluźnianie mięśniowo-powięziowe</i> , wyd. 1, Wrocław 2011.
5.	Wytrażek M., <i>Masaż tkanek głębokich</i> , Poznań 2013.
6.	Art Riggs, Zaawansowany Rolfer, CMT, <i>Masaż Tkanek Głębokich – Wizualny przewodnik po technikach</i> , wyd. 1, 2008.
7.	Torsten L., <i>Przewodnik po osteopatii wisceralnej</i> , tom I, Medpharm, Wrocław 2017.
8.	Torsten L., <i>Przewodnik po osteopatii wisceralnej</i> , tom II, Medpharm, Wrocław 2017.

b. Piśmiennictwo uzupełniające

1.	Brotzman S.B, Wilk K.E (red. wyd. polskiego: Dziak A.), <i>Rehabilitacja Ortopedyczna</i> , 2008; Tom I i II.
2.	Buckup K., <i>Testy kliniczne w badaniu kości, stawów i mięśni</i> , Warszawa 2007.
3.	Parsons J., Marcer N., <i>Osteopathy Models for Diagnosis</i> , Elsevier Churchill Livingstone 2006.
4.	Stone C., <i>Visceral and Obstetric</i> , Elsevier Churchill Livingstone 2007.
5.	Liem T., <i>Techniki osteopatyczne</i> , Wrocław 2010.

12. Zatwierdzenie karty przedmiotu do realizacji

.....
(miejsowość, data)

.....
(kierownik zakładu)

.....
(dziekan wydziału)

Przyjmuję do realizacji (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)